

Nr 7.

Av herr **Dickson**, om *avveckling av vissa frälseskatteräntor m. fl. liknande avgälder.*

Sedan gångna tider betungas vissa fastigheter ännu av historiskt be-
tingade årliga avgälder av växlande karaktär, i praktiken innebärande
en extra beskattning av fastigheternas ägare eller brukare. Exempel på
en dylik påлага utgöra frälseskatteräntorna.

I fråga om frälseskatteräntorna synas statsmakterna ha inriktat sig på
att de successivt böra avvecklas; ett avlösningsförfarande har tillskapats
tack vare vilket de avgäldspliktiga genom att under 40 år i annuiter am-
ortera viss del av det belopp, varmed statsverket förskottsvis verkställt av-
lösningen, slutligen bli helt befriade från här berörda extra påлага.

De hjälpmedel, som stått mig som enskild motionär till buds, ha ej
varit tillräckliga för att jag här skall kunna anföra några siffror över
de summor, som staten engagerat genom det nyss beskrivna förfarandet.
De förskotterade medlen synas emellertid i statsverkets räkenskaper ej vara
upptagna som en fordran på de avgäldsskyldiga, utan torde på sin tid ha
redovisats som en utgift; inflytande avgäldsmedel förefalla att gå in under
rubriken »övriga inkomster».

Det synes emellertid här röra sig om ett mycket stort antal bagatell-
poster, och att fortfara att driva in dessa kostar sannolikt mer än det
smakar. Häradskrivarna och deras medhjälpare, landskontoren, stats-
kontoret, kammarkollegiet, riksräkenskapsverket, inskrivningsdomarna
och i en del fall även landsfiskaler och fjärdingsmän måste varje år alla
engageras för uträkning och debitering, registrering, kontrollering, redo-
visning, revidering och indrivning av dessa summor på kanske kr. 2:08
eller kr. 0:71; skrivelser och rapporter beträffande desamma genomkorsa
landet och måste i sin tur skrivas, stämpas och postbehandlas, kollatione-
ras, registreras, diarieföras och arkiveras m. m. Starka skäl synas sanner-
ligen tala för att frälseskatteräntorna omedelbart böra avvecklas genom
att staten avstår från återkrävande av de förskotterade medlen.

Utöver den förenkling och lättnad i arbetsbördan för ett betydande antal
funktionärer och institutioner, som ett bifall till motionen måste medföra,
skulle man vinna, att brukarna av de ofta små och föga bärkraftiga fas-
tigheter det här är fråga om befriades från den mindervärdighetskänsla
och den förnimmelse av olust, som vetskapen om att deras gårdar belastas
av en speciell påлага lätt medför. Det kan också förväntas, att ökad trivsel

och stegrad arbetslust, resulterande i förbättrade produktionsresultat på ifrågavarande gårdar, skulle inställa sig som en följd av frälseskatteräntornas upphörande.

Vid sidan av frälseskatteräntorna finnas, som redan antytts, andra liknande avgälder, om vilka det förefaller sannolikt, att även de omedelbart borde avvecklas. Sådana äro hospitalsräntor, kvarliggande icke avskrivna grundskatter, trosspassevolansavgifter och åtskilliga därutöver samt skattefrälseräntor.

Med hänvisning till vad jag här anfört får jag hemställa,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att, utan någon vidlyftig utredning, efter inhämtande av riksräkenskapsverkets åsikt skyndsammast avveckla i denna motion berörda frälseskatteräntor m. fl. liknande avgälder.

Stockholm den 13 januari 1948.

James I. A. Dickson.
